

PROJEKT

USTAWA

z dnia 2023 r.

o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym

Art. 1.

W ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1093, 1532 i 1672) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3, po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) Gospodarczą;”;
- 2) art. 23 otrzymuje brzmienie:
„Do właściwości Izby Cywilnej należą sprawy z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego”;
- 3) po art. 24 dodaje się art. 24a w brzmieniu:
„art. 24a.
§ 1. Do właściwości Izby Gospodarczej należą sprawy z zakresu prawa gospodarczego, własności intelektualnej, z zakresu zamówień publicznych, a także sprawy dotyczące rejestracji przedsiębiorców i rejestracji zastawów.
§ 2. Do właściwości Izby Gospodarczej należą sprawy rozpoznawane na podstawie art. 4586 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.) jako sprawy z zakresu prawa cywilnego.”;
- 4) w art. 26 w § 1 uchyla się pkt 4;
- 5) w art. 29 § 8 otrzymuje brzmienie:
„Wniosek składa się w terminie tygodnia od dnia zawiadomienia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę. Po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu pierwszym, prawo do złożenia wniosku wygasa. Sąd przy doręczeniu pierwszego pisma w sprawie zawiadamia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę, a przy każdym kolejnym - jeżeli skład rozpoznający sprawę uległ zmianie. Przepis art. 871 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego stosuje się.”;
- 6) art. 58 otrzymuje brzmienie:
„Osoba pozostająca z sędzią Sądu Najwyższego w relacji, która uprawniałaby tę osobę do odmowy składania zeznań na podstawie art. 261 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego nie może zostać zatrudniona w Sądzie Najwyższym.”;
- 7) po art. 88 dodaje się art. 88a-88e w brzmieniu:
„Art. 88a. § 1. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub Prezes Sądu Najwyższego uzna, że ochrona praworządności i sprawiedliwości społecznej to uzasadnia, zwłaszcza w przypadku rozpatrywania skargi nadzwyczajnej, może powołać uczestnika postępowania występującego w charakterze rzecznika interesu społecznego, w szczególności osobę spełniającą wymagania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Rzecznik interesu społecznego zmierza do urzeczywistnienia się zasad praworządności i sprawiedliwości społecznej.
§ 2. Rzecznika interesu społecznego zawiadamia się o posiedzeniu Sądu Najwyższego w sprawie, do której został wyznaczony. Rzecznik interesu społecznego może składać oświadczenia na piśmie, uczestniczyć w posiedzeniu i wypowiadać się.

Art. 88b. § 1. Sąd Najwyższy na wniosek Prokuratora Generalnego unieważnia prawomocne orzeczenie wydane w sprawie, która w chwili orzekania ze względu na osobę nie podlegała orzecznictwu sądów polskich lub w której w chwili orzekania droga sądowa była niedopuszczalna, jeżeli orzeczenie to

nie może być wzruszone w trybie przewidzianym w ustawach o postępowaniach sądowych.

§ 2. Wniosek powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego i zawierać:

- 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiony, ze wskazaniem zakresu zaskarżenia;
- 2) przytoczenie podstaw wniosku oraz ich uzasadnienie;
- 3) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w trybie przewidzianym we właściwej ustawie o postępowaniu sądowym nie jest możliwe;
- 4) wniosek o unieważnienie zaskarżonego orzeczenia, a jeżeli orzeczenie to zostało wydane przez sąd drugiej instancji - również wniosek o unieważnienie poprzedzającego je orzeczenia sądu pierwszej instancji.

§ 3. Do wniosku - oprócz jego odpisów dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom - Prokurator Generalny dołącza dwa odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego.

§ 4. Sąd Najwyższy rozpoznaje wniosek na posiedzeniu niejawnym, chyba że Prokurator Generalny domagał się rozpoznania wniosku na rozprawie albo przemawiają za tym inne ważne względy.

§ 5. Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy oddala wniosek albo unieważnia zaskarżone orzeczenie. W przypadku uwzględnienia wniosku, jeżeli orzeczenie zostało wydane przez sąd drugiej instancji, Sąd Najwyższy unieważnia również orzeczenie sądu pierwszej instancji.

§ 6. Postanowienie Sądu Najwyższego wraz z uzasadnieniem doręcza się Prokuratorowi Generalnemu oraz stronom bądź uczestnikom postępowania, w którym zostało wydane zaskarżone orzeczenie.

§ 7. W sprawach nieuregulowanych w § 1-6 do postępowania o unieważnienie orzeczenia stosuje się odpowiednio przepisy postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

Art. 88c. § 1. Dla każdej sprawy z zakresu, o którym mowa w art. 1 pkt 1-3, tworzy się akta. Akta są tworzone w postaci papierowej.

§ 2. Akta są przetwarzane w postaci papierowej oraz z wykorzystaniem systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją w rozumieniu przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

§ 3. Akta sprawy udostępnia się stronom i uczestnikom postępowania. Strony i uczestnicy postępowania mają prawo przeglądać akta sprawy i otrzymywać odpisy, kopie lub wyciągi z tych akt.

§ 4. Akta wszystkich zakończonych prawomocnie spraw sądowych Sądu Najwyższego przechowuje się w Sądzie Najwyższym przez okres niezbędny ze względu na rodzaj i charakter sprawy oraz znaczenie materiałów zawartych w aktach jako źródła informacji.

§ 5. Po okresie przechowywania w Sądzie Najwyższym akta sprawy podlegają przekazaniu do właściwych archiwów państwowych albo zniszczeniu.

§ 6. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób tworzenia i przetwarzania akt, o których mowa w § 1;
- 2) warunki i tryb przechowywania i przekazywania akt spraw sądowych Sądu Najwyższego;

3) warunki i tryb niszczenia akt spraw sądowych Sądu Najwyższego po upływie okresu ich przechowywania.

§ 7. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, wydając rozporządzenie, o którym mowa w § 6, uwzględni w szczególności warunki elektronicznego zarządzania dokumentacją, w rozumieniu przepisów, o których mowa w § 2, rodzaje spraw oraz właściwe zabezpieczenie akt przed dostępem osób nieuprawnionych, utratą tych akt lub ich zniszczeniem.

Art. 88d. § 1. Sąd Najwyższy, w przypadku stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów - niezależnie od innych uprawnień - wytyka uchybienie właściwemu sądowi. Przed wytknięciem uchybienia obowiązany jest pouczyć sędziego lub sędziów wchodzących w skład sądu orzekającego o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie 7 dni. Stwierdzenie i wytknięcie uchybienia nie ma wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

§ 2. O wytknięciu uchybienia Sąd Najwyższy zawiadamia prezesa właściwego sądu.

§ 3. Sąd Najwyższy, w przypadku wytknięcia uchybienia, może zwrócić się z wnioskiem o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej do sądu dyscyplinarnego. Sądem dyscyplinarnym pierwszej instancji jest Sąd Najwyższy.

Art. 88e. § 1. Nadzór nad przetwarzaniem danych osobowych w postępowaniach sądowych wykonuje Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 2. Do nadzoru, o którym mowa w § 1, przepisy art. 175dd § 2 i 3 oraz działu I rozdziału 5a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych stosuje się odpowiednio.”;

8) po art. 88e dodaje się oznaczenie i tytuł rozdziału 8a w brzmieniu:

„Rozdział 8a

Postępowanie w sprawie ze skargi nadzwyczajnej”;

9) w art. 89:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia zgodności z zawartą w art. 2 Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483

z późn. zm.) zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojkowego kończącego postępowanie w sprawie może być wniesiona skarga nadzwyczajna, o ile:

1) orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. lub

2) orzeczenie w sposób rażący narusza: art. 5 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.) albo art. 6 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1465 z późn. zm.) albo art. 4¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.) albo art. 53 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.) albo art. 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.) poprzez ich błędną wykładnię bądź niewłaściwe zastosowanie

- a orzeczenie nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Skargę nadzwyczajną wnosi się za pośrednictwem sądu, przed którym zapadło zaskarżone orzeczenie, w terminie 5 lat od dnia jego

uprawomocnienia się, a jeżeli od orzeczenia została wniesiona kasacja albo skarga kasacyjna - w terminie roku od dnia ich rozpoznania. Niedopuszczalne jest uwzględnienie skargi nadzwyczajnej na niekorzyść oskarżonego wniesionej po upływie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, a jeżeli od orzeczenia została wniesiona kasacja albo skarga kasacyjna - po upływie 6 miesięcy od dnia jej rozpoznania.”;

10) w art. 90 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Od tego samego orzeczenia w interesie tego samego uczestnika postępowania skarga nadzwyczajna może być wniesiona tylko raz.”;

11) po art. 90 dodaje się art. 90a-90a w brzmieniu:

„Art. 90a. § 1. Stroną postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej jest podmiot, o którym mowa w art. 89 § 2, który wniósł skargę nadzwyczajną.

§ 2. Uczestnikami postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej są strony postępowania przed sądem powszechnym lub sądem wojkowym, w sprawie w której wniesiono skargę nadzwyczajną.

§ 3. Podmioty, o których mowa w art. 89 § 2, które nie wniosły skargi nadzwyczajnej mają w postępowaniu w sprawie ze skargi nadzwyczajnej status podmiotu, o którym mowa w art. 63⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego.

Art. 90b. § 1. W postępowaniu w sprawie ze skargi nadzwyczajnej strona może działać przez swojego zastępcę lub pełnomocnika.

§ 2. Pełnomocnikiem strony może być adwokat, radca prawny lub upoważniony pracownik urzędu powołanego do obsługi podmiotu, o którym mowa w art. 89 § 2.

Art. 90c. § 1. Uczestnik postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej ma obowiązek działania przez adwokata lub radcę prawnego, chyba że jest nim profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych.

§ 2. W razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, uczestnik postępowania może złożyć

do sądu powszechnego lub sądu wojkowego, przed którym zapadło orzeczenie, od którego wniesiona została skarga nadzwyczajna wniosek o ustanowienie dla siebie adwokata lub radcy prawnego z urzędu.

Art. 90d. Pełnomocnictwo udzielone przez uczestnika postępowania na poczet postępowania przed sądem powszechnym lub sądem wojkowym, przed którym zapadło prawomocne orzeczenie z mocy prawa wygasa z dniem wniesienia przez podmiot, o którym mowa w art. 89 § 2 skargi nadzwyczajnej.

Art. 90e. W postępowaniu w sprawie ze skargi nadzwyczajnej pismem procesowym jest skarga nadzwyczajna, a także inne wnioski stron oraz podmiotów, o których mowa w art. 90a § 3, a także oświadczenia uczestników postępowania, wnoszone do w toku postępowania ze skargi nadzwyczajnej poza rozprawą.

Art. 90f. § 1. W postępowaniu w sprawie ze skargi nadzwyczajnej każde pismo procesowe powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowane;
- 2) oznaczenie rodzaju pisma;
- 3) nazwy stron bądź imiona i nazwiska lub nazwy uczestników postępowania;
- 4) osnovę wniosku lub oświadczenia;
- 5) w przypadku gdy jest to konieczne do rozstrzygnięcia co do wniosku lub oświadczenia - wskazanie faktów, na których strona bądź uczestnik postępowania opiera swój

- wniosek lub oświadczenie, oraz wskazanie dowodu na wykazanie każdego z tych faktów;
- 6) podpis strony bądź pełnomocnika uczestnika postępowania;
 - 7) wymienienie załączników.

§ 2. Do pisma procesowego dołącza się załączniki wymienione w tym piśmie.

§ 3. Gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie, powinno ponadto zawierać oznaczenie przedmiotu sporu oraz:

- 1) oznaczenie siedziby i adresu strony,
- 2) oznaczenie następujących danych identyfikujących uczestników postępowania:
 - a) miejsc zamieszkania lub siedzib i adresów albo, w przypadku gdy uczestnikiem postępowania jest przedsiębiorca wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – adresu do doręczeń wskazanego w tej ewidencji,
 - b) numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub numer identyfikacji podatkowej (NIP) albo numeru z Krajowego Rejestru Sądowego

§ 4. Dalsze pisma procesowe, poza elementami określonymi w § 1, powinny zawierać sygnaturę akt.

Art. 90g. § 1. Skarga nadzwyczajna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pism procesowych w postępowaniu ze skargi nadzwyczajnej, a ponadto zawierać:

- 1) oznaczenie orzeczenia od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części;
- 2) przytoczenie podstaw oraz ich uzasadnienie;
- 3) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia i zmiany.

§ 2. Skarga nadzwyczajna może zawierać również wniosek do sądu przed którym zapadło orzeczenie, od którego jest wniesiona o wstrzymanie jego wykonania. Wniosek, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym musi zawierać uzasadnienie.

§ 3. Z zastrzeżeniem § 4 do skargi nadzwyczajnej dołącza się także:

- 1) odpowiednią ilość odpisów przeznaczonych dla wszystkich uczestników postępowania;
- 2) odpis do akt Sądu Najwyższego.

§ 4. Strona wnosząca skargę nadzwyczajną ma obowiązek doręczenia jej odpisu podmiotom, o którym mowa w art. 90a § 3. Doręczenie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym następuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Przepis art. 90l stosuje się odpowiednio.

Art. 90h. § 1. Sąd, do którego złożono wniosek, o którym mowa w art. 90g § 2 rozpoznaje go w formie postanowienia, w składzie jednego sędziego na posiedzeniu niejawnym. Od postanowienia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym nie przysługuje środek zaskarżenia. Odmowa wstrzymania wykonania orzeczenia nie pozbawia skarżącego prawa do złożenia wniosku do Sądu Najwyższego.

§ 2. Postanowienie, o którym mowa w § 1 sąd doręcza skarżącemu, podmiotom, o którym mowa w art. 90a § 3 oraz uczestnikom postępowania, a także pozostawia w aktach jeden odpis do akt Sądu Najwyższego. Przepis art. 90l stosuje się odpowiednio.

§ 3. Po przekazaniu skargi nadzwyczajnej do Sądu Najwyższego, na wniosek skarżącego Sąd Najwyższy może wydać postanowienie o wstrzymaniu wykonania w całości lub w części zaskarżonego orzeczenia, jeżeli zachodzi niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków.

Art. 90i. § 1. W postępowaniu w sprawie ze skargi nadzwyczajnej pisma sądowe niespełniające wymogów, o których mowa w art. 90f pozostawia się bez dalszego biegu.

§ 2. Sąd Najwyższy, w składzie jednego sędziego Sądu Najwyższego, odrzuca skargę nadzwyczajną niespełniającą wymogów, o którym mowa w art. 90g.

§ 3. W przypadku odrzucenia skargi nadzwyczajnej z przyczyny, o której mowa w § 2, przepisu art. 90 § 1 nie stosuje się.

art. 90j. § 1. W sytuacji, gdy strona lub uczestnik postępowania działa przez pełnomocnika do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo albo uwierzytelniony odpis pełnomocnictwa.

§ 2. Pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Z zastrzeżeniem § 3 adwokat oraz radca prawny, może samodzielnie uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie. Sąd może w razie wątpliwości zażądać urzędowego poświadczenia podpisu strony.

§ 3. Pełnomocnictwo udzielone przez stronę może zostać uwierzytelnione również przez pracownika urzędu obsługującego podmiot, o którym mowa w art. 89 § 2.

Art. 90k. § 1. Wszczęcie postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej następuje w dniu jej wpłynięcia do sądu powszechnego lub sądu wojkowego przed, którym zapadło orzeczenie, od którego jest ona wniesiona.

§ 2. Strona może cofnąć skargę nadzwyczajną. Cofnięcie skargi nadzwyczajnej wiąże Sąd Najwyższy. Jednakże Sąd Najwyższy uzna cofnięcie skargi nadzwyczajnej za niedopuszczalne, jeżeli zmierza ono do obejścia prawa lub spowodowałoby utrzymanie w mocy orzeczenia dotkniętego wadą nieważności lub wadą, o której mowa w art. 89 § 1 pkt 2.

Art. 90l. § 1. W toku rozpoznania sprawy ze skargi nadzwyczajnej strony, ich pełnomocnicy oraz podmioty, o których mowa w art. 90a § 3 i ich pełnomocnicy doręczają sobie nawzajem bezpośrednio odpisy pism procesowych z załącznikami. W treści pisma procesowego wniesionego do sądu lub Sądu Najwyższego zamieszcza się oświadczenie o doręczeniu odpisu pisma podmiotom, o których mowa w art. 90a § 3.

§ 2. Doręczenie, o którym mowa w § 1 następuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Art. 90m. § 1. Uczestnik postępowania może złożyć do sądu powszechnego lub sądu wojkowego przed, którym zapadło orzeczenie, od którego została wniesiona skarga nadzwyczajna oświadczenie w terminie wyznaczonym przez ten sąd, nie krótszym jednak niż 7 dni od doręczenia mu odpisu skargi nadzwyczajnej.

§ 2. Po upływie terminu do złożenia oświadczenia, o którym mowa w § 1, do sąd powszechny lub sąd wojkowy przed, którym zapadło orzeczenie, od którego wniesiona została skarga nadzwyczajna niezwłocznie przedstawia akta sprawy, wraz ze skargą oraz oświadczeniem uczestników postępowania Sądowi Najwyższemu. Do akt sprawy dołącza się dwa odpisy zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem.

§ 3. W sytuacji, gdy skarga nadzwyczajna nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 90g sąd powszechny lub sąd wojkowy przed, którym zapadło orzeczenie, od którego wniesiona skarga przedstawia akta sprawy, wraz ze skargą oraz oświadczeniem uczestników postępowania Sądowi Najwyższemu, z adnotacją w tym przedmiocie.

Art. 90n. Podmiot, o którym mowa w art. 90a § 3 ma prawo do złożenia pisemnego poglądu w sprawie skargi nadzwyczajnej bezpośrednio do Sądu Najwyższego, w terminie trzech tygodni, od dnia jej doręczenia. W sytuacji rozpoznania skargi nadzwyczajnej na rozprawie Sąd Najwyższy może zezwolić, aby pogląd został przedstawiony także ustnie na rozprawie.

Art. 90o. § 1. Sąd Najwyższy może zwracać się do Naczelnego Sądu Administracyjnego, o przekazanie informacji w sprawie stosowania lub wykładni określonego przepisu prawa w orzecznictwie sądowym.

§ 2. Przewodniczący składu orzekającego przekazuje informację, o której mowa w § 1, stronie, podmiotom, o którym mowa w art. 90a § 3 oraz uczestnikom postępowania."

8) art. 93 otrzymuje brzmienie:

„Koszty postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej ponosi Skarb Państwa.”;

9) po art. 94 dodaje się art. 94a-94j w brzmieniu:

„Art. 94a. § 1. Sąd najwyższy rozpoznaje skargę nadzwyczajną na posiedzeniu niejawnym, chyba że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub przemawiają za tym inne szczególne względy.

§ 2. W sytuacji rozpoznania skargi nadzwyczajnej na rozprawie Sąd Najwyższy wzywa do udziału w rozprawie również uczestników postępowania.

Art. 94b. § 1. W postępowaniu w sprawie ze skargi nadzwyczajnej rozprawa odbywa się w ten sposób, że po wywołaniu sprawy strony – najpierw strona, następnie podmioty, o których mowa w art. 90a § 3, a dalej uczestnicy postępowania – zgłaszają ustnie swe żądania i wnioski oraz przedstawiają poglądy i oświadczenia co do skargi nadzwyczajnej, a także zaprezentować twierdzenia i dowody na ich poparcie.

§ 2. Z zastrzeżeniem § 3 przewodniczący udziela głosu podmiotom, o którym mowa w art. 90a § 3 oraz uczestnikom postępowania według ustalonej przez siebie kolejności.

§ 3. Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Prokurator Generalny ma prawo złożyć, w każdym stanie rozprawy, wniosek do Sądu Najwyższego o udzielenie mu głosu.

Art. 94c. Nieobecność na rozprawie stron, podmiotów, o których mowa w art. 90a § 3 oraz uczestników postępowania lub też ustanowionych przez nich pełnomocników nie wstrzymuje rozpoznania sprawy.

Art. 94d. § 1. W razie nieobecności strony lub jej pełnomocnika na rozprawie, przewodniczący lub wyznaczony przez niego sędzia sprawozdawca przedstawia ich wnioski, twierdzenia i dowody znajdujące się w aktach sprawy.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do podmiotów, o których mowa w art. 90a § 3 oraz do uczestników postępowania.

Art. 94e. Rozprawa ulega odroczeniu, jeżeli Sąd Najwyższy stwierdzi nieprawidłowość zawiadomienia strony albo jeżeli jej nieobecność lub jej pełnomocnika jest wywołana nadzwyczajnym wydarzeniem lub inną znaną Sądowi Najwyższemu przeszkodą, której nie można przezwyciężyć.

Art. 94f. Rozprawa ulega odroczeniu, jeżeli Sąd Najwyższy postanowi zawiadomić o toczącym się postępowaniu sądowym podmioty, które dotychczas nie brały udziału w sprawie w charakterze podmiotów, o których mowa w art. 90a § 3.

Art. 94g. § 1. Przewodniczący zamyka rozprawę, gdy sąd uzna sprawę za dostatecznie wyjaśnioną.

§ 2. Można zamknąć rozprawę również w przypadku, gdy ma być przeprowadzony jeszcze uzupełniający dowód z dokumentów znanych stronie, a przeprowadzenie rozprawy co do tego dowodu Sąd Najwyższy uzna za zbędne.

Art. 94h. Sąd Najwyższy może zamkniętą rozprawę otworzyć na nowo.

Art. 94i. Od orzeczeń przewodniczącego wydanych w toku rozprawy strona może odwołać się, do czasu zamknięcia rozprawy, do sądu orzekającego.

Art. 94j. Sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy w sprawie ze skargi nadzwyczajnej. Nie można oprzeć kasacji lub skargi kasacyjnej od orzeczenia wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy na podstawach sprzecznych z wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy.”;

10) uchyla się art. 96-97a.

Art. 2.

W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, oraz w sprawach, w których został wyznaczony skład sądu, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 3.

1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tworzy się Izbę Gospodarczą.

2. W okresie 21 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu Najwyższego oraz Krajowej Rady Sądownictwa obwieści w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" liczbę wolnych stanowisk sędziów przewidzianych do objęcia w Izbach Gospodarczej.

Art. 4.

1. W terminie 7 dni od dnia ogłoszenia obwieszczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 sędziowie zajmujący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stanowiska w innych izbach Sądu Najwyższego, za zgodą prezesów kierujących tymi izbami, mogą zostać przeniesieni na stanowiska w Izbie Gospodarczej.

2. Sędzia zajmujący stanowisko w innej izbie Sądu Najwyższego, w terminie, o którym mowa w ust. 1, składa do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego za pośrednictwem prezesa izby, w której zajmuje stanowisko, wniosek o przeniesienie na stanowisko do Izby Gospodarczej.

3. W terminie trzech dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2 prezes kierujący izbą Sądu Najwyższego, w której zajmuje stanowisko sędzia składający wniosek o przeniesienie opiniuje wniosek mając na uwadze potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych izb oraz uwzględniając dotychczasowe doświadczenie zawodowe sędziego Sądu Najwyższego.

4. Brak sporządzenia opinii w terminie, o którym mowa w ust. 3 jest równoznaczny z przedstawieniem opinii pozytywnej.

5. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przenosi sędziego, o którym mowa w ust. 2 na stanowisko w Izbie Gospodarczej po uzyskaniu opinii, o której mowa w ust. 3.

Art. 5.

1. Do dnia powołania Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Gospodarczej obowiązki tego prezesa wykonuje najstarszy wiekiem sędzia powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w Izbie Gospodarczej.

2. Do dnia powołania przewodniczącego wydziału w Izbie Gospodarczej, obowiązki i uprawnienia przewodniczącego

wydziału wykonuje sędzia Sądu Najwyższego wyznaczony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 6.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2024 r., z tym że art. 3-5 wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

Niniejsza ustawa ma za zadanie – częściowe, gdyż odnoszące się wyłącznie do instytucji skargi nadzwyczajnej – wdrożenie w życie tez zaprezentowanych w wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) zawartych w wyroku z dnia 23 listopada 2023 r. Lecha Wałęsy p-ko Polsce (skarga 50849/21).

W uzasadnieniu powyższego orzeczenie ETPCz uznał m.in., że: (1) obecne sformułowanie przesłanek, na podstawie, których możliwe jest złożenie skargi nadzwyczajnej jest zbyt szerokie; (2) wyposażenie w legitymację skargowa Prokuratora Generalnego, tj. organ który z mocy prawa jest obsadzony przez Ministra Sprawiedliwości może prowadzić do upolitycznienia tejże instytucji, a zatem może być wykorzystane jako środek służący obaleniu niewydolnych dla polityków orzeczeń sądowych; (3) negatywnie ocenił możliwość uchylecia orzeczeń zapadłych przed wejściem w życie instytucji skargi nadzwyczajnej oraz (4) uznał, że brak praw procesowych strony, której orzeczenie zostało wzruszone w skutek złożenia skargi nadzwyczajnej (postępowania *ad quem*).

Proponowane niniejszym projektem zmiany mają na celu implementowanie ww. tez, przy jednoczesnym zachowaniu nadrzędnej instytucji skargi nadzwyczajnej. W ramach tychże dokonano następujących zmian:

I. Odstąpienie rozdziału 8a. Wyodrębnienie postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej jest konsekwencją rozwinęcia – dotychczas szczątkowych przepisów z ustawy o Sądzie Najwyższym regulujących postępowanie ze skargi nadzwyczajnej. Ma ono na celu również wyraźne zaakcentowanie odrębności tegoż postępowania względem postępowania cywilnego oraz karnego, co zostało szczegółowo opisane przy okazji omówienia zmian w pkt. II oraz IV.

II. Zmiana brzmienia art. 89 § 1 i 3 – przepisu, który dotychczas stosunkowo ramowo określał podstawę złożenia skargi nadzwyczajnej. Zmiana w tym zakresie polegała na dookreśleniu, że skarga nadzwyczajna wnoszona jest w celu zapewnienia zgodności zaskarżonego orzeczenia z art. 2 Konstytucji RP, tj. zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Powyższe dookreślenie ma na celu podkreślenie, iż skarga nadzwyczajna – podstawa jej wniesienia – jest jasno zakotwiczone w przepisach prawnych, a zatem, że jej złożenie nie jest dowolne lecz ma służyć realizacji jednej z mających jurydyczną podstawę zasad wyrażonych w ustawie zasadniczej.

Konsekwencją powyższej zmiany, oraz chcąc najpełniej implementować tezy z wyroku ETPCz, jest zmiana dodatkowych okoliczności umożliwiających wniesienie skargi nadzwyczajnej. W oparciu o to w proponowanych zmianach w pkt 2 § 1 art. 89 doprecyzowano, że zaskarżone orzeczenie musi w sposób rażąco naruszać:

albo art. 5 Kodeksu cywilnego (wykorzystanie przysługującego prawa w sposób sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego) albo art. 6 Kodeksu pracy (wykorzystanie przysługującego prawa pracowniczego w sposób sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego) albo art. 4¹ Kodeksu postępowania cywilnego (nadużycie prawa procesowego) albo art. 53 Kodeksu karnego (dyrektywy wymiaru kary)

albo art. 7 Kodeksu postępowania karnego (zasady swobodnej oceny dowodowej z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego). Powyższe sformułowanie wychodzi naprzeciw skrytykowanej przez ETPCz dotychczas ramowo określonym ramom prawnym będących przesłanką uzasadniającą wniesienie skargi nadzwyczajnej. Jednocześnie – co należy podkreślić – powyższe przepisy faktycznie pełnią kluczową funkcję w ramach, realizowanej przez Sąd Najwyższy, kontroli nadzwyczajnej wywołanej wniesieniem skargi nadzwyczajnej. Tym samym też powyższa zmiana nie zmienia *ratio legis* funkcjonowania skargi nadzwyczajnej w systemie prawnym jako środka służącego realizacji – sprawowania sprawiedliwości naprawczej.

Proponowana powyższa zmiana – wywołana orzeczeniem ETPCz – wywołuje jednak również skutek w postaci uchylecia – skrytykowanego przez ETPCz – przesłanek określonych w art. 89 § 1 pkt 3, tj. okoliczności oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Należy jednak wskazać, że przesłanka ta zawiera się w naruszeniu art. 7 k.p.k., z tych też względów uchylenie ww. przepisu, powinno zostać w pełni zrekomensowane przez zmianę pkt 2. Ostatecznie więc

przedmiotowa zmiana nie powinna powodować zmian w zakresie zakresu spraw, w odniesieniu do których możliwe jest wniesienie skargi nadzwyczajnej.

Kolejna zmiana dotyczy brzmienia § 3 art. 89. Zmiana ta wiąże się ze szczegółowy opisaną w pkt. IV dookreśleniem postępowania w przedmiocie skargi nadzwyczajnej, jako postępowania *sui generis*, a więc postępowania odrębnego względem postępowania cywilnego oraz karnego. Pośrednim skutkiem ww. zmian, jest m.in. konieczność uregulowania sposobu wnoszenia skargi nadzwyczajnej, który to ma się odbywać (jak obecnie), za pośrednictwem sądu, przed którym zapadło zaskarżone orzeczenie.

III. Zmiana brzmienia § 1 w art. 90. Zmiana brzmienia § 1 w art. 90 ma na celu ujednolicenie nazewnictwa podmiotów występujących w postępowaniu w sprawie ze skargi nadzwyczajnej. Jest zatem bezpośrednią konsekwencją wprowadzenia art. 90a, który określa stronę, uczestnika postępowania oraz podmiot o prawach *amicus curiae*, w przedmiotowym postępowaniu, o czym szerzej w pkt III.

IV. Dodanie po art. 90, art. 90a-90o, oraz zmiana brzmienia art. 93. Niniejsza zmiana polega na wyraźnym zaakcentowaniu *sui generis* charakteru postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej, poprzez rozbudowę – dotychczasowej regulacji procesowej w tym zakresie. Postulowana zmiana na celu maksymalne wyeliminowaniu przepisów rządzących postępowaniem *ad quem*, tj. k.p.c. oraz k.p.k., w mniejszym stopniu k.p.w., które to dotychczas – wobec niewystarczającej regulacji na gruncie ustawy o Sądzie Najwyższym

– miały zasadniczy wpływ na przebieg postępowania ze skargi nadzwyczajnej. W tym kontekście należy zaznaczyć, że lakoniczność przepisów procesowych wprost odnoszących się do postępowania ze skargi nadzwyczajnej była powodem wątpliwości wykładniczych, które to zmuszały Sąd Najwyższy do podejmowania uchwał wyjaśniających powstałe wątpliwości interpretacyjne. Co więcej obecna szczątkowość normatywna postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej powoduje sytuację błędnej jej typizacji, sytuując ją jako "kolejny" cywilny (karny) nadzwyczajny środek zaskarżenia, i ostatecznie podważając jego *ratio legis*. Proponowana zmiana ma na celu jednoznaczne przecięcie prób typizacji skargi nadzwyczajnej w poczet środków o cywilnym bądź karnym charakterze. Podkreślić należy, że w tym zakresie zmiana realizuje dostrzegany w nauce prawa *sui generis* charakter skargi nadzwyczajnej – środka zapewniającego incydentalną i dokonaną z perspektywy *ad casum* kontrolę konstytucyjności sądowego stosowania prawa (zob. M. Dobrowolski, A. Stępkowski, *Skarga nadzwyczajna - dopełnienie systemu ochrony porządku konstytucyjnego*, *Studia Iuridica* 2022 Nr 91, s. 72). Innymi słowy środka jednoznacznie służącemu realizacji zasady związania sądów Konstytucją RP oraz ustawami – wyrażonej w art. 178 ust. 1 Konstytucji RP,

przy jednoczesnym respektowaniu kognicji Trybunału Konstytucyjnego. Wskazując powyższe należy dodatkowo wskazać, że *sui generis* charakter postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej jest coraz wyraźniej dostrzegalny i akcentowany również na gruncie orzecznictwa Sądu Najwyższego. Tytułem przykładu należy wskazać na postanowienie SN z dnia 6 czerwca 2023 r., sygn. akt II NSNc 5/23, w uzasadnieniu do którego Sąd Najwyższy podniósł, że: *sprawy wszczęte wskutek złożenia skargi nadzwyczajnej - mimo, iż rozpoznawane w odniesieniu do spraw konkretnego rodzaju - nie mogą być łatwo scharakteryzowane i zakwalifikowane wg paradygmatu zakładającego zasadniczy dychotomiczny podział na postępowanie cywilne oraz karne. W wyniku wszczęcia postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej dochodzi raczej do sytuacji analogicznej do tej mającej miejsce w wyniku złożenia odwołania od decyzji administracyjnej wydanej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta. Mowa tutaj o - określanej w nauce prawa - «transformacji materialnego charakteru sprawy» (...). Rozpoznanie skargi nadzwyczajnej nie stanowi - jak to ma miejsce m.in. w wypadku postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej bądź kasacji - rozpoznania przez Sąd Najwyższy sprawy cywilnej bądź karnej, lecz (podobnie jak w wypadku postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym), stanowi rozpoznanie sprawy publicznej.* (...)

Tylko w ten sposób można uzasadnić *ratio legis* powierzenia spraw ze skarg nadzwyczajnych Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, tj. izby zajmującej się właśnie rozpoznawaniem spraw publicznych, nie zaś – odpowiednio do merytorycznego rodzaju sprawy głównej – Izbie Cywilnej i Karnej. (...) Sformułowanie art. 89 § 1 u.SN dowodzi, iż skarga nadzwyczajna jest składana ze względu na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, nie zaś w interesie strony czy też podmiotu uprawnionego do jej złożenia.

Postulowane zmiany mają na celu – co wypełnia uwagi zawarte w wyroku ETPCz – jasne określenie sytuacji procesowej strony postępowania *ad quem*, która zgodnie z art. 90a § 2 ma mieć status uczestnika postępowania. Status ten będzie się różnił od statusu posiadanego przez podmiot wnoszący skargę nadzwyczajną, który będzie nadal traktowany jako strona postępowania (art. 90a § 1). Wiąże się to z ww. charakterem postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej, które to jest wszczynane nie w interesie strony postępowania *ad quem* lecz w interesie publicznym.

Charakteryzując status uczestnika postępowania należy nadmienić, że w odniesieniu do niego zachowano obowiązek działania za pośrednictwem pełnomocnika profesjonalnego (art. 90c). Jednocześnie wprowadzono

obowiązek złożenia „nowego” pełnomocnictwa, przez uczestnika postępowania, na poczet postępowania ze skargi nadzwyczajnej, poprzez wygaśnięcie z mocy prawa pełnomocnictw udzielonych na poczet postępowania *ad quem* (art. 90d). Powyższa zmiana ma na celu wyeliminowanie sytuacji, doręczenia korespondencji sądowej na nieaktualne adresy pełnomocników stron postępowania *ad quem* (tj. uczestników postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej), co ma miejsce m.in. w sytuacjach złożenia skargi nadzwyczajnej w sprawach, w których wyrok w postępowaniu *ad quem* zapadł w długim odstępie czasu

od momentu wniesienia skargi nadzwyczajnej.

Nadanie stronom postępowania *ad quem* statutu uczestników postępowania ze skargi nadzwyczajnej wiąże się m.in. z obowiązkiem przekazania tymże odpisu skargi nadzwyczajnej (art. 90g § 3 pkt 1), a także prawem do złożenia oświadczenia w przedmiocie wniesionej skargi nadzwyczajnej (art. 90m § 1 i 2). Dotychczas prawo do wyrażenia stanowiska co do złożonej skargi nadzwyczajnej bazowało na odpowiednim stosowaniu przepisów k.p.c. oraz k.p.k., skutkiem czego zostało uznanie przez ETPCz za pozbawiające stronie postępowania *ad quem* prawa do udziału w postępowaniu. Z tych również względów powyższa konstrukcja prawa do złożenia oświadczenia czyni zadość zastrzeżeniom ETPCz co do dotychczasowej regulacji

w tym zakresie. Co więcej jej realizacja ma z jednej strony zapewnić dynamikę postępowania w tym przedmiocie oraz zapewnić Sądowi Najwyższemu zapoznanie się z oświadczeniem uczestnika postępowania (które będzie przysyłane do Sądu Najwyższego wraz z aktami postępowania *ad quem* – art. 90m § 1 i 2).

Wraz z powyższą zmianą (nadania stronie postępowania *ad quem* statusu uczestnika postępowania) nadano określone prawa procesowe pozostałym podmiotom uprawnionym do złożenia skargi nadzwyczajnej. Dotychczas podmioty te nie uczestniczyły w danym postępowaniu wszczętym wskutek złożenia skargi nadzwyczajnej, obecnie proponuje się zmianę w tym zakresie, poprzez nadanie im statusu *amicus curiae* (art. 90a § 3). W tym zakresie wprowadzono m.in. ciążący na skarżącym obowiązek poinformowania tychże o facie wywiedzenia skargi nadzwyczajnej (art. 90g § 4). Dzięki powyższej znacząco wzrasta transparentność postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej, oraz co najistotniejsze, poprzez obowiązek przekazania pozostałym podmiotom uprawnionym, odpisu skargi nadzwyczajnej, mają oni możliwość wypowiedzenia się co do zasadności jej wywiedzenia (art. 90n). Powyższa zmiana wypełnia zatem zarzut ETPCz co do możliwości „upolitycznienia” skargi nadzwyczajnej – możliwości jej złożenia w odniesieniu do orzeczeń „niepodobających” się danej ekipie rządzącej, gdyż dzięki niej podmioty działające niezależnie od np. Prokuratora Generalnego mają wiedzę o toczącym się postępowaniu, a także prawo do wypowiedzenia

swojego

stanowiska

w odniesieniu do danej sprawy (art. 90n). Jednocześnie co warto podkreślić wprowadzenie ww. zmiany nie będzie wpływać negatywnie na dynamikę postępowania ze skargi nadzwyczajnej, gdyż strona postępowania oraz pozostałe podmioty uprawnione do złożenia skargi nadzwyczajnej będą zobowiązane do doręczenia między sobą wszelkich pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 90l).

W ramach pełnego uregulowania postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej wprowadzono wymogi formalne wobec pism składanych na poczet przedmiotowego postępowania (art. 90f i 90g). W tym zakresie proponuje się wprowadzenie zasady formalizmu, zgodnie z którą pisma niespełniające braków formalnych były pozostawiane bez dalszego biegu (art. 90i § 1). Ma to na celu podkreślenie publicznego charakteru postępowania ze skargi nadzwyczajnej oraz związany z tym wymóg profesjonalizmu od stron, podmiotów mających status *amicus curiae* oraz od uczestników tegoż postępowania. Jednocześnie zastrzeżono wyjątek od powyższej zasady – w sytuacji, gdy braki formalne dotyczą skargi nadzwyczajnej, jest ona odrzucana (art. 90i § 2), jednak odrzucenie skargi nie będzie tamowało możliwości jej (ponownego) wniesienia przez inny – uprawniony do tego podmiot (art. 90i § 3). Dzięki temu wyeliminowane zostanie potencjalna brak możliwości wzruszenia orzeczenia sądowego dotkniętego wadami z art. 89 § 1, wyłącznie z powodu „wyczerpania” możliwości złożenia w odniesieniu do danej sprawy skargi nadzwyczajnej, co przewiduje art. 90 § 1.

Konsekwencją pełnego wyodrębnienia postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej jako postępowania *sui generis*, nie będącym ani postępowaniem cywilnym ani karnym jest również konieczność określenia daty jego wszczęcia. Ta została określona jako data wpłynięcia skargi nadzwyczajnej do sądu przed którym zapadło zaskarżone orzeczenie (art. 90k § 1). Dodatkowo wprowadzono – wzorowany na art. 60 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1634 z późn. zm.) – prawo do cofnięcia skargi nadzwyczajnej. Prawo to – co wynika z publicznego charakteru postępowania – nie jest bezwzględne, gdyż umożliwiono jego kontrolę ze strony Sądu Najwyższego, szczególnie w sytuacji, gdy orzeczenie jest dotknięte wadami z materialnymi lub procesowymi (art. 90k § 2). Nadanie ww. wadom „szczególnego” znaczenia jest związane przede wszystkim z tym, iż wady, o których mowa w art. 89 § 1 pkt 1 – naruszenie zasad lub wolności i praw człowieka i obywatela wyrażonych w Konstytucji RP ich sanacji można dochodzić w ramach skargi do Trybunału Konstytucyjnego.

Ponadto wprowadzono – dotychczas wynikającą wyłącznie z odpowiedniego stosowania przepisów k.p.c. i k.p.k. – możliwość złożenia przez podmiot wnoszący skargę nadzwyczajną wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia (art. 90g § 2). Zgodnie z projektowanymi zmianami wniosek ten będzie rozpoznawany w drodze postanowienia, w jednoosobowym składzie, w postępowaniu niejawnym przez sąd odpowiedzialny za wydanie zaskarżonego orzeczenia (art. 90h § 1). Jednocześnie wzorując się na przepisach art. 61 § 2 i 3 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, prawo do ponownego złożenia wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia, który to będzie rozpoznawał Sąd Najwyższy (art. 90h § 2).

Publicznoprawny charakter postępowania ze skargi nadzwyczajnej niejako wymusza, aby w ramach tegoż postępowania Sąd Najwyższy mógł zasięgnąć opinii co do wykładni oraz dotychczasowego stosowania przepisu prawa administracyjnego. Prawo takie przewiduje art. 90o. Przepis ten jest wzorowany na konstrukcji o niemal tożsamym brzmieniu jaka została zwarta w art. 70 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2393).

- V. Zmiana brzmienia art. 93. Zmiana ta wprowadza zasadę nieodpłatności postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej. Jest to konsekwencję publicznego charakteru tegoż postępowania, oraz ma swoje odzwierciedlenie w uchwale mającej moc zasady prawnej, 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2023 r., sygn. akt I NZP 1/23, gdzie odwołując się do ww. charakteru przedmiotowego postępowania określił, że w opierając się na odpowiednim stosowaniu przepisów k.p.c. podmioty *expressis verbis* nie wymienione

w tym kodeksie, a uprawnione do złożenia skargi nadzwyczajnej są zwolnione od kosztów postępowania sądowego wywołanego jej wniesieniem, analogicznie jak Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka i Prokurator Generalny w ramach wszczęcia postępowania kasacyjnego w postępowaniu cywilnym.

- VI. Dodanie po art. 94, art. 94a-94j. Dodanie po art. 94 kolejnych przepisów uzupełnia regulacje postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej o przepisy ściśle regulujące przebieg postępowania w ramach rozpoznania skargi nadzwyczajnej. W ramach projektowanych przepisów określono, że zasadą jest rozpoznanie skargi nadzwyczajnej na posiedzeniu niejawnym, przy czym Sąd Najwyższy może postanowić rozpoznać

ją na rozprawie (art. 94a). Określono czynności jakie towarzyszy przebieg rozprawy w ramach rozpoznania skargi nadzwyczajnej (art. 94b-94g i 94i). W tym zakresie wzorcem stanowiły przepisy normujące postępowanie przed sądem administracyjnym (uregulowane w ustawie – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi). Istotną cechą szczególną projektowanego postępowania jest to, że Sąd Najwyższy może zamknięta rozprawę otworzyć na nowo (art. 94h).

Możliwość uchylecia zaskarżonego orzeczenia i skierowania sprawy do ponownego rozpatrzenia właściwemu sądowi wywołuje konieczność zadekretowania zasady związania sądu, którego orzeczenie zostało uchylone, wykładnią prawa dokonaną w sprawie ze skargi nadzwyczajnej przez Sąd Najwyższy (art. 94j).

- VII. Dodanie po art. 88, art. 88a-88e oraz uchylenie art. 96-97a. Wyodrębnienie jako rozdziału 8a, postępowania w sprawie ze skargi nadzwyczajnej wymusza zmianę lokalizacji przepisów *id genere* regulujących postępowanie przed Sądem Najwyższym. Z tych również względów przepisy art. 96-97a zostały przeniesione przed rozdział 8a. Zmiana w tym zakresie ma wyłącznie techniczny charakter tzn. odbywa się bez zmiany brzmienia ww. regulacji normatywnych.

- VIII. Utworzenie Izby Gospodarczej w Sądzie Najwyższym – art. 3 pkt 2a. W ramach postulowanych zmian, mających na celu implementowanie tez z powołanego na wstępie orzeczenia ETPCz postuluje się utworzenie nowej izby w Sądzie Najwyższym – Izby Gospodarczej. Celowość jej powołania wynika z faktu, iż obecnie około 60 % spraw cywilnych są sprawami gospodarczymi (sprawami toczącymi się między przedsiębiorcami). Tym samym jej utworzenie powinno w walny sposób przyczynić się do odciążenia Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, a w konsekwencji do równomiernego obciążenia ilością spraw wpływających do poszczególnych izb Sądu Najwyższego.

Utworzenie Izby Gospodarczej wywoła sytuację konieczności określenia liczby stanowisk w jej ramach. Kwestię tą przewidują przepisy przejściowe i dostosowujące przedmiotowej nowelizacji – art. 3-5. Na ich podstawie m.in. zagwarantowano możliwość objęcia stanowisk w nowej izbie przez sędziów Sądu Najwyższego dotychczas orzekających w innych izbach. Zainteresowani objęciem stanowiska w nowej izbie sędziowie Sądu Najwyższego będą musieli w tym celu złożyć – za pośrednictwem właściwego prezesa kierującego

pracy izby Sądu Najwyższego – wniosek do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o objęcie stanowiska w tej izbie. Prezes izby w której orzeka sędzia wnioskodawca będzie miał możliwość zaopiniowania wniosku, przy czym jego negatywna opinia będzie wiążąca dla Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego (art. 4 niniejszej noweli). Mechanizm ten ma na celu zabezpieczenie przed ewentualnym paraliżem pracy w poszczególnych izbach związanych z nagłym uszczupleniem obsady kadrowej sędziów orzekających w tychże.

- IX. Określenie właściwości Izby Gospodarczej – zmiana brzmienia art. 24, dodanie po nim art. 24a oraz uchylenie

art. 26 § 1 pkt 4. Wraz z utworzeniem Izby Gospodarczej konieczne jest określenie jej właściwości. W tym celu, w ramach proponowanych zmian, do ustawy dodany zostanie art. 24a, który w wyczerpujący sposób określać będzie właściwość nowej izby. W konsekwencji konieczne staje się zmiana brzmienia art. 24 – przepisu określającego właściwość Izby Cywilnej, z której wyłączone zostaną sprawy zakresu prawa gospodarczego, własności intelektualnej, a także sprawy dotyczące rejestracji przedsiębiorców i rejestracji zastawów. Ponadto uchylenie w art. 26 § 1 pkt 4, przypisującego sprawy z zakresu zamówień publicznych do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, gdyż również te sprawy zostaną przekazane do właściwości Izby Gospodarczej. W celu wyczerpującego określenia właściwości nowej izby jej kognicją zostaną objęte również sprawy rozpoznawane na podstawie art. 458⁶ § 1 k.p.c. jako sprawy z zakresu prawa cywilnego. Ma to na celu jak najpełniejsze odciążenie Izby Cywilnej oraz zapewnienie stabilnego wpływu spraw do nowej izby.